

Ca-Nostria

*** ANY SISÉ.—NÚM. 272 ***

SEMANARI POPULAR

*** INCA, 16 D'AGOST 1915 ***

Els que no treballen o treballen inutilment

I.

Hi ha un rengle de oficis que està de puja.

L'Estat amo de mes de mil millions de pessetes anyals, recullides fent la forçosa entre'ls que treballen, ha despertat la cobdicia de tots els que no volen treballar.

Alguns més atrevits se disposen a assaltar les altes esferes ont se guarda el bossot i aquests organisen els partits, quadrilles de homes que fan companyia per a disfrutar del poder.

D'aquestes quadrilles n'hi ha dues que havien convingut a partir-se la ganga, i vet-aquí que'ls altres que trobaven a les places ocupades fan els partits revolucionaris amenassant amb ensorzar el món, si no se'ls fa una mica de lloc a la menjadora.

De tot això se'n desprend que avui aquestes companyies o quadrilles són en número molt crescut, en elles cada dia s'hi allista mes gent, i'ls que tenen la pella pel manec per a acallar als famolencs no tenen mes remei que tapar-los la boca i emplir-los la butxaca per a que'ls deixin estar a la menjadora calmin a sos amics amb bones paraulas. D'aquí aquets jefes republicans que sense ser ministres s'han fet rics; aquí a la nostra terra en coneixem algun que amb una dotzeneta de anys s'ha fet una fortuna.

Cada quadrilla té compromisos que comensen a Madrid i acaben en l'últim recó de poble, els de la quadrilla A; que ara governen, tenen de mantenir els seus per ara i pel temps que governarà la quadrilla B; tot això ja sabem com se fa, ficant grapada al bossot dels mil millions i creant noves places de empleats.

Com que'ls governants devegades se

cansen i se somouhen, convé posar-los el peu a sobre i l'Estat llevors converteix en rodes del seu mecanisme tot lo que haurien de ser mecanismes autònoms i d'aquí el cos de investigadors, i el cos d'enginyers, i'l cos de secretaris, i'l cos de jutges municipals, i'l cos de mestres, i no pararà fins a fer el cos de arquitectes i si pot el cos de rectors, i potser intentarà el cos de pares de família. No en va en diuen *cuerpos* doncs formen amb l'Estat un sol cos; i viuen de la seva sang com l'Estat viu de la sang del poble.

Com que la gent no volem rumiar gaire, ja se van acostumant que l'Estat els ho fassi tot, com si ho fes de franc, i no hi ha meeting, ni reunió que no acabi demanant que l'Estat posi unes piaces mes i s'enfarregui de lo que ells no volen fer.

Es clar que darrera de aquests meetings o assamblees hi ha els qui pensen que tendrán aquelles places, pero el poble no ho veu.

Encara hi ha mes; al poble, a la massa, també se li desperta la cobdicia de pescar dintre de aquell bossot gran i no sé pas si hi ha ningú que no aspiri a municipal, sereno, empleat de hizenda, enginyer del estat, catedràtic, etc.

Es clar que a la quadrilla principal que usufructua les elevades esferes a bodes el conviden amb tot això. ¿Voleu un cos de investigadors? Ja'l teniu. Voleu guies de circulació; vos les claven pels nassus. Ja té ont encabir més gent.

Tot aquest garbuix, que no mereix el nom de mecanisme, porta que la feina que podrien fer deu mil la fan un milió i encara la feina queda per fer; pero lo cert es que el número dels que viuen a la esquena dels que treballen es cada dia més gros i cada dia se fa mes difícil treballar i'l pà se fa més car perque tenim molts camps erms, son molts a menjar-ne i pocs a sembrar. I al pobre que viu treballant i un dia li es-

cau haver de entrar en una oficina ont hi ha deu que fumen per a fer-li un recibo, li va enveja i no mes somia en el dia que podrà penjar la aixada i fer com aquells.

Alguns empleats del Estat treballen i guanyen el pà que menjen; pero *els empleats del Estat* agafat axis en general son un aplec de gent que busquen fugir-se de mal de caps i de feina.

J. R.

L'Apat.

FRAGMENTS DE VIDA

I

Quina nit de poesia
devora'l mar encantat.
Passar el temps jo sentia
com un torrent perfumat.

Signant el cel qui floria
tenies el dit alsat.
Quina nit de poesia
devora'l mar encantat!

Teniem l'anima plena
d'estels, de son i serena
i'l cos embaumat de nit.

El cel enveja'ns tenia
Els ulls de Santa Llucia (1)
nos miraven fit a fit.

II

Anavem camí camí
per un pinar plé d'aroma...
com amb tremolor de ploma
volava un cantic mol fi

Cruixia com el satí
l'erba seca de la coma
per un pinar plé d'aroma
anavem camí camí.

Una vaga claretat
va tenyi el cel nacarat
amb un incendi de glòria;

(1) Nom vulgar d'una constelació de dos estels.

un auzell aixeca'l vol...
de la nit surtia el sol
com una fresca victòria.

LLORENS RIBER, PVRE.

Les cigales i el monjo Felix

(Llegenda)

Quant a l'estiu per dins els prats i el blat novell se senten cantar les cigales desde'l matí fins a l'hora baixa, poc deu sospitar-se que baix la cuberta d'aqueis petits insectes e-hi ha escondides ànimes humanes condenades a viure de l'armonia del cant, sens haver de sufri: mai la fam ni la set, cert es qu'els naturalistes no'n diuen un mot respecte de l'existència maravillosa d'aqueixes ànimes privilegiades. Malgrat axò es una història que mos vé dels grecs, la imaginació del qual escorcollava molt be els misteris poètics de la naturalesa. I si be La Fontaine qui té gran autoritat en semblants matèries sembla contradir-les en aqueix punt ab aquella fabula aon conta que una ciga'a va cridar *fam* es sens dupte que a l'època en que la va escriure, la primera de son aplec no coneixia encare Platò i no havia llegit l'història de les cigales, tal com es admirablement reconstruïda i embellida dins Fedre.

Socrates i son amic jove, Fedre, passaven junts llargues estones asseguts demunt l'herba espesa, prop de l'uiial d'Hissus a l'ombra dels arbres ja en flor qui enbaumaven l'aire ab llurs perfums, dius un lloc poètic i solitari aon el cant viu de les cigales troba sols el silenci. Després de la lectura d'un discurs de l'orador Lysias sobre l'Amor, Socrates en fà dos un derrera l'altre sobre el mateix tema per refutar el de Lysias. Pero l'hora de descansar es venguda es mitj dia, i la calor ardentia convida a somniar. Pero Socrates mou discursió sobre la forma del discurs de Lysias com a obra de retòrica.

¿No has sentit cantar les cigales? estic segur diu-li Socrates que mos aguanten i vigilen, de tal modo que si mos veuen somiar a punt de mitj dia no sabent com ocupar el nostre esperit abstret per l'influència de llurs veus somnolentes, podrien en raç riu-ret-se'n de la nostra peresa, creguent veure auveies qui fan sesta devora la font de refrigeri. Pero si mos veuen entretenyuts, sens deixar-nos cor-prende per llurs cant, de sirena, en recompensa ens concediran el favor que'ls deus els han encomenat que concedissen als homes.

—Quin favor es aquest, respon-li Fedre, no recort haver-ne sentit parlar mai.

A lo que respondé Socrates, aquesta es una història que no deu ignorar quals vol amador de les Muses. Se conta que les cigales eren homes abans de nixer les Muses. Quant vengueren an el mon per ensenyantar els homes l'art del cant molts d'ells foren presos d'una passió tal per cantar que perdren el sentiment de la vida, morint sense haver-se'n donat compte encare. Després de la mort son convertits en ciga'es i baix d'aque-

xa nova forma han rebut de les Muses el privilegi de no tenir necessitat mai per mai de menjar ni beure. ...Vet-assi les raons per parlar en lloc de dormir. Si ab aquexa fabula es refusa el creurer en l'origen misteriós de les cigales, bé s'hi trobarà la bella invenció i s'admirarà la moral elevada que Socrates introduí tot mesclant dins les creencies de la religió popular les altes idees sobre Deu, l'ull d'el qual ubert sempre seguit sobre'ls homos aguaita la seua conducta i els pensaments; de modo que deuen anar alerta de no tombar-se mes an el mal, estant sempre sens parar a la presencia d'aquest jutje sever de llurs accions.

**

L'història d'aqueis homos de Grecia qui presos de la passió del cant perderen el sentiment de les necessitats del cos n'en recorda un'altre d'origen menys antic, axò es la llegenda del monjo Felix.

Un demati sortí el monjo Felix, del seu convent i tot pasejant-se per dins el bosc veiat sent refilar un auzellet, el cant del qual l'umpl de gaubança. Era un dia de primavera en que la terra estava masella de flors novelles i els arbres en flor; mes l'auzellet no s'atura de cantar, axecant-se remors per ont-se vulla com si volguessin acompañar aquella melodia. El monjo seguia embalat escoltant aqueix concert ab el qual els cantos de l'orga del seu convent no tenien punt de comparació, per axò escolta cada vegada més corpiès. Mentre tant es fa tart i l'hora del retorn es venguda i Felix s'en va cap a n'el convent, pero jo! sorresa! quant hi arriba no coneix el porter i aquest no'l coneix a ell no deixant-lo entrar. Compareixen els altres monjos i no'n coneix cap. Després d'haver pregat per amor de Deu qu'el presentassen an el superior, vell de llarga barba, recorda qu'altre temps e-hi havia un jove novici anomenat Felix, que tenia molta semblança ab el monjo que tenia devant. Se consulten els vells registres del convent, trobant-hi assentat el seu nom. Cent anys havia passat el monjo Felix escoltant l'auzellet blau.

La diferència de caràcter d'aqueis dos contes dexa veure ben bé la diferència del geni grec i del alemany. Aqueix llarg abillement de la llegenda alemanya ens significa aquest estat de desvarieg sens si dins el qual l'ànima oblidant-se d'ella mateixa romà juquela de les ilusions dels sentits, perduda dins el sentiment i la gaubança de les belleses terrenals del mon visible. Molt al contrari la fabula grega, el cant de les Muses ensenyant an els primers homes la poesia i la filosofia es per ells dins l'ignorància aon viuen, com a la revelació consoladora de llur origen i de les belleses invisibles del mon celestial; recullits dins ells mateis no veuen mes, no entenen mes les imatges de la terra, donant-se l'ànima tota sencera a el cant de les Muses axò es a la vella Calispe i a la jove Urania, des que son honrades per la filosofia i la poesia. Aquexa bella tradició i el respecte a les cigales deuriens esser millor conservats i sens dupte si Socrates tornás a

la terra i escaixinás els sistemes dels filosofs dels nostre temps i els versos de molts de poetes, no podria menys de dir que les cigales desconegudes i menys preuades entre nosaltros sen son anades a planyer a les Muses les quals per venjança ens han decantat el dò de l'inspiració i dels pensaments elevats.

A. P.

LO NOM DE DEU

Compendi de maravelles,
joh Nom de Deu beneit!
jo't veig en páginas belles,
escrit ab lletres d'estrelles,
ab lletres de flors escrit.

En tots los èssers posada
com un segell divinal,
en lo mon, en l'estelada,
per tot arreu dibuixada
ta xifra es univeresal.

Sobre expensio la mia,
joh nom de Deu benehit
¿per qué defora't llegia,
si 't puch llegar cada dia
al fons del meu esperit?

F. CASAS AMIGÓ

La peregrinación franciscana a Petra

EL PROGRAMA

Lo que publicamos hoy, no es todavía el programa detallado y completo que para perfecto conocimiento de cuanto debe hacerse poseerán los peregrinos, y en el cual hallarán anotados todos los pormenores de la gran fiesta; este programa será publicado y repartido profusamente en los primeros días del mes de Setiembre, cuando faltarán aun muchos días para la peregrinación, y de consiguiente quedará tiempo para que todos puedan enterarse de su contenido.

Damos a conocer en el presente número las líneas generales de dicho programa y las funciones principales de la peregrinación; previniendo desde luego a nuestros lectores que teniendo ellas, como tienen, carácter definitivo, vienen a constituir un *programa* reducido, del cual no será sino una ampliación el detallado que publicaremos después,

He aquí los puntos ya determinados:

1.º La peregrinación tendrá lugar el domingo dia 28 de Setiembre.

2.º Se dispondrá la partida de los peregrinos de tal manera que el tren especial que conduzca a los peregrinos de Palma llegue a Petra a las 7 de la mañana.

3.º Los terciarios de los otros pueblos pro-

tarán hallarse en Petra antes de las 7; y se reunirán, procedidos de sus pendones y vistiendo sus insignias de terciarios, en la estación del ferrocarril, donde acudirán también los terciarios de Petra para recibir la peregrinación.

4º Llegados los peregrinos de Palma se ordenará la comitiva para hacer la entrada solemne en Petra al son de la música, y cantando los himnos franciscanos, dirigiéndose en seguida a la iglesia donde está depositada la imagen de Ntra. Sra. de Bonany.

5º Ante la Virgen de Bonay se cantará una Salve; y terminada ésta, se distribuirán los peregrinos entre las dos iglesias de Petra para oír misa y comulgá. Así para las misas como para la comunión se procurará que haya número suficiente de sacerdotes para que todos puedan quedar atendidos con poco tiempo.

6º Acabadas las comuniones dispondrán los peregrinos de espacio suficiente para tomar su desayuno y descansar un poco.

7º A las 9 y media se reunirán los peregrinos junto al monumento del venerable P. Fr. Juniper Serra.

Se procederá luego a la inauguración oficial del monumento; se hará un discurso y se cantará un Te Deum.

8º Terminando este acto, los peregrinos se dirigirán ordenadamente a la iglesia donde se halla la figura de Nuestra Sra. de Bonany, de la cual partirá la grandiosa procesión en que han de tomar parte todos los terciarios, así hombres como mujeres, y que ha de recorrer las calles de Petra. Despues de la procesión los peregrinos se retirarán a comer y descansar.

9º Por la tarde, a las tres tendrá lugar un acto literario, en honor del Padre Serra, y en conmemoración del centenario de Constantino.

En él tomarán parte escogidos oradores y escritores; y será amenizado por la banda, o bandas de música que se hallen presentes, todo con arreglo al programa especial para dicho acto.

Al mismo tiempo que damos a nuestros lectores los procedentes datos hemos de comunicarles las importantes noticias.

Primera.—Que las funciones principales de la peregrinación serán presididas, Dios mediante, por nuestro querido Pastor y Padre el Ilustrísimo y Reverendísimo Obispo de Mallorca.

Segunda.—Que aprovechando aquellas solemnidades, se procurará que los peregrinos puedan hacer en Petra con pocas molestias las seis visitas que se prescriben para ganar la indulgencia del Jubileo constantiniano: a fin de que puedan ganarla en circunstancias tan memorables, ya que en Petra mismo podrán haber cumplido con las restantes condiciones que se exigen para ello.

Después de todo lo dicho, no creemos que haya sólo terciario que no se anime a tomar parte en la peregrinación, y sólo hemos de decirles:

TERCIARIOS MALLORQUINES, A PETRA!

De «El Heraldo de Cristo»

PUBLICACIONS REBUDES

La memoria de la labor inmensa que ha feita dins dos anys la *Defensa Social* de Barcelona, en favor dels interessos religiosos i socials i de moralitat pública.

Ademés, el cartell de del *Jocs florals* del Centre de *Defensa Social* de la Bonanova, el qual per la seva llargaria no podem publicar; pero en tenim a disposició de nostros amics.

Noves d'Inca

DIACONATS.—Dia 10 d'aqueix mes, festivitat de San Llorens, foren promoguts a l'orde del Diaconat els amics inquers D. Josep Aguiló i D. Miquel Fuster.

Los felicitam.

POLÉMICA SOSPESA.—Hem rebut un llarg escrit de M. S. i un que ja ne teniem en cartera d'en Daniel, parlant ambdos del assunto de consums. La Direcció d'aqueix setmanari ha trobat convenient no donar lloc per una polèmica que resultarà inútil per adreçar nostra política, que si donarà gust o alguns, augmentarà, per altra part, els odis contra aqueixa publicació i després de tot negú mos ha d'agrain.

A NOSTRO MERCAT.—Dijous passat ja comensà està ben animat nostre mercat, presentant-se moltes partides de beçó novell que pagaren de 137 a 140 pessetes el quintà.

Mos digué un corredor entès en la cosa, que se refuaren moltes partides per vert i humit i que si'l beçó fos estat sec sens d'upetes s'hauria pagat tot an es 28-duros. Hi va haver pesada que's va donar a 135 pessetes per les seues males condicions: i que forçament aqueix beçó ha de treure floritura i ha de perjudicar la plaça d'Inca.

SIA BENVENGUT.—Procedent de Gijon, d'ont era Bibliotecari del Institut de Jovellanos es vengut a Mallorca nostre estimat colobrador D. Miquel R. Ferrá a passar una temporada en sa familia.

Mos Alegram de la seva venguda i més de sobre qu'al entornar-se ja anirà a son nou destí de Barcelona, lo qual fará que's qui mos honrám en la seu

amistat, poguem sovintetjar més les visites i estrenya les relacions patriòtiques dins una idealitat ben sana,

LA FEBRE D'ESTIUETJAR.—Ahi, festividat de la Mare de Déu d'Agost, la ciutat d'Inca quedà poc menys que deserta, degut a la moltíssima gent que, aprofitant aquestes festes, son a passar tres o quatre dies de gaubança pe's molls d'Alcudia, Pollensa, Malpas, i demés cales orientals de la ribera mallorquina.

La febre de de estiuetjar que és entrada a totes les classes socials!...

MALALT.—Mossen Miquel Llinás nou Regent de la Parroquia de Santa Maria la Major està fent llit fá un parei de dies.

Desitjám pel bon sacerdot un pronte restabliment.

FESTA DE LES ESPIGUES.—Hi ha molta animació i entusiasme per la festa de les espigues que s'ha de celebrar anit al Santuari de Santa Magdalena per la Adoració Noturna de Mallorca. Son molts que pensen pujar-hi per assistir a l'ofici de la matinada i la processó a sortida de sol.

BOLLETI COMERCIAL

Preus que regirem a nostre mercat.

	Pessetes
Bessó	a 138 00 el quintà.
Blat	a 18 50 la cortera.
Xexa	a 19 00 id.
Sivada	a 9 50 id.
id. forastera	a 9 00 id.
Ordi	a 10 50 id.
id. foraster	a 9 50 id.
Faves pera cuinar	a 20 00 id.
id. ordinaris	a 19 00 id.
id. pera bestiá	a 18 00 id.
Blat de les Indies	a 14 50 id.
Fasols	a 00 00 id.
Monjetes de confit	a 37 00 id.
id. Blanques	a 40 00 id.
Siurons	a 00 00 id.
Porcs	a 00 00 el quintà.
Safrà	a 3 00 s'unsa.
Figues seques	a 00 00 el quintà.
Aubarcoys	a 00 00 id.
Garroves	a 0 00 id.

Aquest setmanari se publica ab censura eclesiàstica.

NOSTROS AMICS DIFUNTS

Diumenge passat va morir an el *Tenero*, a l'edat de 65 anys, D.ª Aina Mir i Vicens, Mare de Mossen Pere Martí catedràtic del Institut de Cardenal Cirrieros i de nostre amic D. Andreu Martí, Administrador de Correus d'aquesta Ciutat, després de rebuts els sagraments i la Bendició Apostòlica.

Donàm el pesabé als distingits germans per la pèrdua de s'autora de sos dies, al cel sia ella i tots els difunts.

Mangerets Jugés

Un home d'aquells que sempre en duen una d'espresa, s'en venia *daxo, daxo*, d'una rota, amb un aset curregat d' *llenyia*. Quan fong devora la vila, trobà uns cuants senyors

qu'es pesetjaven; y acarant-se amb ells los digüé.

—*Bones tardes tenguén!*

—*Bones tardes. ¿Qu'hei ha de nou sent Toni?*

—*Que no hei importa que passen més enuant.*

—*¿Perque?*

—*Perque lo que cerquen jo'n duc per tots.*

—*¿I vos no'sabue que cercam?*

—*Cercau telent y avui s'ase m'ha menjat es dinar; y vos assegur que de fam que tenc, totes aquestes pedres me parexen vuitenes, Si vostès en duen tanta com jo, de segú que trobeïan es sopà bò.*

Aquells senyors feren una solemne riaia.

PIGRAMES

—*Estic de fret enredat!*

Per tant, no se si m'axec;

Deia un senyó fredolec

A son respectiu criat.

—*Es termòmetro qu'ha baixat?*

—*Vint escalons! —Repunyala!*

—*En una nit! —Còm ha estat?*

—*H'í redola per s'escala!*

A son criat en Pep Xorc
Li diu:—A plassa aniràs,
Y en Xim, carnicé. Veuràs
Si tendria peus de pòrc.

—Senyó, axò es correr de bades,
Diu es criat, ¿Que puc fe?
Si pel cas dit carnicé
Du ses sebates posades?

Conexia un atlotet
Que quant estava assegut
Un homo, el més forsarrut
No poria alsarlo dret
Per aclari aquest embuy
De prim compte el vaitx mirà,
Llavonse la vaitx reparà
Que no més tenia un ui.

El llanto, fruit de tot mal,
Sentá plaça de soldat
Dins el mon, y ha'rribat.
Avuy a ser *General*.

S. B.

Almacenes Montaner

SINDICATO 2 à 10 Y MILAGRO 1 à 11

= PALMA =

Pañería, Sastrería, Novedades para Señora y Caballero, Camisería, Lencería, Mantelería Confección de blanco Géneros de punto, Estatuaria Religiosa, Plata Meneses, Medallas, Rosarios, Objetos para Regalos, Efectos Militares, Uniformes, Gorras, Espadería, Corbatería, Tapices, Alfombras y Cortinajes

LOS MÁS IMPORTANTES DE LAS BALEARES GRANDES ALMACENES SAN JOSÉ DE IGNACIO FIGUEROLA

CENTRAL: Brondo, 7, 9 y 11 - Esquina Borne. 118 - PALMA
SUCURSALES: JAIME II, 59 y 61 esquina VICENTE MUT -
BINISALEM calle TRUCH - LA PUEBLA calle MAYOR. 58 -
INCA, PLAZA IGLESIA, PALMER.

SASTRERIA, CAMISERIA, CONFECCIONES

Equipos para novios - Corbatería - Bisutería - Mercería - Sedeii -
Lanería - Alfombras - Lencería - Géneros de punto - Cortinajes.

OBJETOS PARA REGALOS = = PRECIO FJO

Avís

Se alquila la casa número 33 de la calle Muntanera de esta ciudad.

Para informes dirigirse á D. Miguel Pujadas. — Abogado.

LLIBRERIA

d'EN MIQUEL DURAN

CARRÉ DE LA MURTA 5. — INCA

SECCIO RECREATIVA

Tenim les POESIES dels autors mallorquins següents de Mosen Riber, d'En Ferrà, (Pare), d'En Tous i Maroto, d'En Penya, (Pare), d'En Mulet i Reinés, de Mossen Miquel Guyà, d'En Garcia Rover, de N'Antonia M^a. Salvà d'En Gelabert i Cano, d'En Maragall, (au'or català).

Poetes Balears del sige XIX. — *Lo Joglar de Mallorca* d'En Rosselló (Poetes catalans dels sigles XIII i XIV). les *Obres Rimades de Ramón Lull*.

En PROSA mallorquina tenim: Rondalles Mallorquines d'En Jordi des Recó; *Flors de Cart* de Mu. Salvador Galmés; *Aygas Forts* de D. G. Maura; i els *Aplecs* de D. Bartomeu Ferrà.

En Novel·les Castellanes tenim existencia de les Biblioteques més renombrades d'Espanya, com son: *Biblioteca Emporiu* de can Gustavo Gili; *Biblioteca Patria* de obres premiades; la del *Apostolat de la Prensa* i moltes altres que no estan barejades en sa moral católica.

La Lectura Popular, Biblioteca d'autors catalans que surt cada dijous en quaderns de 32 planes a 10 céntims.

OBRES DRAMÁTIQUES pel teatre catòlic o colegial també'n tenim un bon assolit format de les estenses col·leccions publicades per les editorials *La Ormiga de Oro*, *La Salaciana*, *Can Bastinos*, de Barcelona; can *Calleja* de Madrid; i d'altres procedencies.

Vaja, no's pot dir que a Inca, per esser un poble tant poc aficionat a la literatura no se'n puga trobar de sana, bona i barato que no fa mal d'us ni mal de pís. Es

ben segú que dençà que'l mon es mon a Inca no hi ha via aguda una existència venal mes grossa i escullida.